

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros Decretalium, Tomus ...

In Librum II. Decretalium, Per Triginta Titulos Distributum, In Quo Agitur
De Judiciis, Foro Competenti, Libelli Oblatione, Mutuis petitionibus, ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1708

Articulus I. Quid, & quotuplex sit instrumentum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73001](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73001)

concessa sunt omnia, sine quibus ea non potest plenè exerceri: Secus est in Commissario inferioris Judicis ordinarii; talis enim sine speciali mandato testes cogere non potest, præsertim si ipse ordinarius prius examinasset articulos, & interrogatoria; tunc enim de-

putatus est instar nuntii, non habentis jurisdictionem. Not. 6. in foro Ecclesiastico testes cogi per censuras, ut constat ex c. 3. & 9. b. t. in seculari autem mulctæ indictione, vel captis pignoribus, &c.

QUÆSTIO XXII. IN TIT. XXII. DE FIDE INSTRUMENTORUM.

1771. **A**ltera species probationum, de quibus utroque jure agitur, est, quæ desumitur ab *instrumentis*, seu scripturis tam publicis, quàm privatis, quibus rei gestæ, & in judicium deductæ fides apud Judicem fiat. Quare *instrumentum* hoc loco non sumitur pro eo, de quo agit titulus Digestorum *de fundo instructo*, & *instrumento legato*; nam in hoc sermo est de instrumentis rusticis ad fundum colendum; & similibus; accipitur ergo hic instrumentum juridicè, nimirum pro medio idoneo, ad aliquem instruendum ad faciendam rei controversæ fidem, sive in judicio, sive extra, de quo in seqq.

ARTICULUS I.

Quid, & quotuplex sit instrumentum.

1772. **S**i sumamus *instrumentum* universalissimè, nimirum, ut diximus, pro medio idoneo ad aliquem instruendum, & faciendam rei controversæ, seu dubiæ fidem, instrumentorum nomine ea omnia accipienda sunt, quibus causa instrui potest; & ideo tam testimonia, quàm personæ, instrumentorum loco habentur, ut dicitur *L. 1. ff. h. t. & c. pervenit. 4. de Testib. cogend.* ibi: *nos igitur attendentes, quòd nemo debet adversario instrumenta (quorum appellatione testes continentur) subtrahere.*

Minus latè sumitur instrumentum pro qualibet scriptura (etiam privatâ, ut notat Abbas ad Rubricam hujus tituli) quæ Judicem instruit in causa, eique fidem facit de re, ad quam probandam producitur; quo sensu etiam in-

strumenti nomine veniunt privilegia, contractus, dispositiones ultimæ in scripturam redactæ, & quodvis aliud scriptum super aliqua re confectum, quod idoneum est ad causam instruendam, & fidem Judici faciendam; diximus latè, atque adè strictè & propriè [prout in hoc tit. *instrumentum* sumitur, ut notat Hostiensis in Summa hic n. 1.] quia simpliciter, & strictissimè instrumentum sumitur pro *scriptura publica*, quæ nimirum plenam fidem, seu probationem præstat, ut constabit ex seqq.

Ex hoc deducitur *instrumentum* acceptum pro scriptura, aliud esse publicum; aliud privatum. *Publicum* dicitur illud, quod confectum est à persona publica quâ tali, hoc est ratione officii publici, cum debitis solemnitatibus. *Privatum* est, quod non fit à persona publica quâ tali, vel cum debitis solemnitatibus: hoc ipsum autem privatum instrumentum aliquando habet vim probandi in judicio non minus, quàm publicum [ut constabit ex dicendis] & tale vocatur *Authenticum*: plerumque autem non habet, & tunc est simpliciter privatum, tanquam ignobilior species.

In scripturis porrò, seu instrumentis, sunt plures distinctis nominibus notatæ; sic aliud est *exemplar* [Græcis *Apographum*] aliud *exemplum*; hæc enim apud Juristas differunt; *exemplar* enim est scriptura principalis, seu originalis; *exemplum* autem scriptura inde sumpta; quam vulgus *copiam* vocat. Unde ad *L. 2. ff. de fide instrum.* ubi dicitur: quicumque à fisco convenitur, non ex indice, & *exemplo* alicujus scri-

scripturæ, sed ex *authentico* conveniendus est: notat gloss. tria esse nomina, quæ in idem recidunt, scilicet, *originale*, *Authenticum*, & *exemplar*: similiter alia tria inde extracta, quæ pro eodem accipiuntur, nempe *index*, *exemplum*, & *sumptum*, quibus etiam *memoria* additur.

1775. In jure civili etiam pluribus locis mentio fit de scriptura, quæ dicebatur *Laterculum*, quo intelligebatur codex, ubi civilium, & militarium dignitatum, administrationisque ratio perscripta est, & fortè sic dicebatur, quòd inter occultiora lateret. Duplex memoratur, nempe *majus*, & *minus*: illud apud Principem servabatur, *L. 1. C. de offic. præf. Afr. minus*, sub cura, & sollicitudine quæstoris erat, *L. 5. §. 2. C. de offic. quæst.* Refertur Laterculi scrinium sacrum *L. ult. C. de offic. Mag. offic.* nam in eo reponebatur prædictus Codex. *Protocolium* autem, Græca dictio, idem est, ac primum membrum, seu *prima illa conscriptio*, quam in commentarii modum Tabelliones scribunt, quæ commentationes, aut prototypa, aut archetypa dici possent; cæterum, ut rectè notat Peyerre in *Elucidario n. 504.* est scriptura Tabellionis, in qua breviter annotatur actus gesti substantia, ut deinde extendi, atque absolvi possit, ubi fuerit ad solemnem formam reducta. Sed non tantum protocolium, quod etiam *imbreviatura* dicitur, verum etiam, quod ex protocollo desumitur, & debitâ formâ cum requisitis solennitatibus conficitur (rebus summariè, plenè tamen expositis, prout gestæ sunt) & *transumptum*, inter instrumenta publica numeratur, ut notat Wesenbecius in *L. 1. ff. b. t. à n. 1.* Scriptura porrò, quam *originalem*, seu *authenticam* dicimus, convertitur cum *exemplari*, & quam vocamus *copiam*, seu *transumptum*, cum *exemplo*, de quo *n. 1774.*

1776. Ex his colliges 1. quid sit *instrumentum* generaliter? quid minus latè, seu propriè, & strictè, prout nimirum consideratur in hoc titulo? quid denique strictissimè? de quibus egimus à *n. 1772.* Collig. 2. instrumentum minus latè, seu propriè acceptum, aliud esse publicum;

aliud privatum ex *n. 1773.* ubi utriusq; definitionem dedimus; illud rursum subdividi in exemplar, originale, & authenticum; ac indicem, exemplum & transumptum, & hæc tria sumi pro invicem; uti & illa, secundum dicta *n. 1774.* hanc porrò divisionem subeunt etiam instrumenta, seu scripturæ privata, quæ juxta propriam vocis significationem dicuntur instrumentum; non ita, juxta communem usum loquendi, nisi essent recognitæ, & per se probantes; ita Tuschus *Tom. 4. lit. d. conclus. 235.* & Barbof. *appellat. 119.* de quibus plura in seqq. quibus præmissis:

§. 1.

An in statutis nomine instrumentorum veniant Testes?

Videtur affirmandum ex *c. 4. de Testib. cogend.* ut notavimus *n. 1772.* id, quod etiam dicitur *L. 99. §. 2. de verborum signif.* ibi: *instrumentorum appellatione*, quæ comprehendantur, *perquam difficile erit separare*: quæ enim propriè sint instrumenta, propter quæ dilatio danda sit, inde dignoscimus, si in præsentiam personæ, quæ instruere possit, dilatio petatur, puta qui actum gessit, licet in servitute, vel qui actor fuit constitutus: putem videri instrumentorum causâ peti dilationem.

1777. Alii econtra dicunt cum Sbroz. *de Vicario Episc. l. 1. q. 62. n. 3.* non venire testes, quando in statuto fit mentio *instrumentorum*; id, quod rectius, & probabilius asseritur; cujus ratio est, saltem in statutis à jure communi recedentibus; nam eo, quòd ea statuta recedant à jure communi, strictam habent interpretationem; at *instrumentum* vocis interpretatione strictâ, non comprehendit testes; alias enim *instrumenta*, & *Testes* in jure non haberent diversos titulos; nec terminus à Judice assignatus *ad producenda instrumenta* censetur datus *ad producendos testes*; nec pœna statuta *falsificantibus instrumenta*, comprehendit eos, qui corrumpunt testes: ergo, Ad rationes in contrarium Resp. in dict. *c. 4.* instrumentum sumi latè pro medio

apto ad instruendum Judicem, & fidem ei faciendam, quo nomine omnino veniunt *testes*, & plura alia, ut jusjurandum, &c. Sed sic instrumentum non sumitur in significatione propria, sed latiori, ea nimirum, quam retulimus ex *L. 1. ff. b. t. relatâ n. 1772.* & sic etiam intelligendus est textus in *L. 99. de qua n. 1777.*

1779. Dices: quando in jure aliquid dicitur contineri nomine alterius, hoc ipso, quod dicatur *contineri*, venit in propria significatione illius; sed in *c. 4. de Testib. cog. Testes* dicuntur *contineri* nomine *instrumenti*; ergo Testes veniunt in propria significatione instrumenti. Resp. 1. ad summum probari, Testes venire in propria significatione instrumenti, juxta propriam vocis significationem; non juxta comunem usum hujus temporis, ut per se constat. Resp. 2. ma. transmitti, si dicatur contineri nomine illius accepti in significatione propria, nimirum naturali, & formali; non autem secus; nullibi autem dicitur, *Testes* venire nomine instrumenti, accepti in propria significatione. Resp. 3. N. ma. Nam *alienatio* in propria significatione importat translationem Dominii; & tamen in *c. nulli, de reb. Eccl. non alienand.* emphyteusis dicitur venire nomine alienationis; quin importet translationem Dominii; similiter nomine *fili* in multis veniunt etiam *filiæ*; nomine beneficii veniunt etiam manualia, & plura similia, quin propterea sint talia in stricta vocis acceptione.

Et quamvis verum sit per Testes etiam *instrui* posse causam, & Judicem, ex quo tanquam nominis ethymologia dicitur *instrumentum*; hoc tamen non ostendit instrumentum *strictè* sumptum supponere pro Testibus; cum ejusmodi instructio per plura haberi possit, quæ non sint instrumenta propriè dicta; aliàs enim *codicillus* esset *strictè testamentum*; cum & ille sit *testatio mentis*, à qua derivatur *testamentum*. Et ratio est, quia instructio, quam præstant Testes, fit vivâ voce; instrumentum voce mortuâ. Unde sequitur, quod statutum puniens in decem producentem falsum instrumen-

tum; non habeat locum in producente falsum testem; sic Pereyra in *Elucidar. n. 496.*

§. 2.

An in statutis nomine instrumenti veniant scriptura privata?

1708. Ante respons. notand. inter scripturam *publicam* (quæ scilicet per authenticæ personæ manum publicè facta est memoriæ causâ, ut dicitur *c. scripta b. t.*) & *privatam* (quæ scilicet per manum privatam, vel à Tabellione, non tamen *in forma publica* cum solemnitatibus, confecta est) discrimen esse, quod illa *authentica* maneat, fidemq; firmiter faciat, tametsi inscripti testes, ipseque Notarius mortui sint, *c. penult. b. t.* at verò scriptura privata definit esse *authentica*, si testes mortui sint; præterquam, si alio modo, videlicet perfiggilla, alios testes, literarum comparisonem, &c. probari possit. Ratio discriminis est, quia instrumentum manu Notarii cum debitis solemnitatibus confectum, publicam *ex jure* auctoritatem habet; non item privata scriptura.

1781. Not. 2. scripturæ privatæ varias esse species; tres tamen præcipuè communiter numerari à Speculat. *l. 2. de instrument. edit.* Nam aliquando facis scripturam tibi tantum; aliquando alii tantum; aliquando tibi & alii: de quibus Pereyra *cit.* tradit, quod scripturæ, quam tibi facis, nulla fides adhibeatur, *L. non Epistolis, C. de probat.* scripturæ autem, quam facis alii contra te [puta creditori tuo de eo, quod ab eo accepisti] bene credatur contrate, *27. q. 1. c. omnes feminae.* Tibi autem & alii facis scripturam, sicut est codex rationum tuarum, cui interdum creditur, *L. quedam, §. nummularis, ff. de edend.* Alii has species referunt, numerando inter illas apocham, antapocham, librum Rationum [de quo *n. 1846.*] & epistolam; de qua *n. 1878.*

1782. Minutiores privatæ scripturæ species sunt 1. *guarentigia*, seu *guarentigium*, scriptura nimirum, quæ secum paratam habet executionem, ita ut, si per illud constet, aliquem esse debitorem,

rem, statim eo exhibito in iudicio iudex executionem faciat, *L. à Divo Pio. ff. de re judic.* Sic exponunt Lessius *l. 2. c. 28. d. 1. n. 4.* & Molina *de justit. tr. 2. D. 72. initio.* Ubi dicitur, appellari contractum *Guarentigium*, ubi, præter actionem personalem, instrumento publico, conceditur jus exequendi, nullâ expectatâ iudicis sententiâ.

Secundò, *Abbreviatura*, quæ dicitur instrumentum Notarii non extensum, *Bart. L. Chirographis, in princ. in 2. not. ff. de admin. tut.* apud Alexand. Scot. in *Diction. V. eodem. Mundus*, juxta Accurs. *L. contractus C. de fide instrument.* appellatur instrumentum, in quo post factam rogationem, omnia comprehenduntur; dictus à munditiâ eò, quòd sine vituperatione esse debet.

1783. Tertio, *Chirographum*, quod alio nomine *Autographum* dicitur, est instrumentum propriâ manu scriptum. Differt à *Syngrapha* (quæ est scriptura, seu schedula, facta manu propria eorum, qui paciscuntur, in alicujus rei fidem) quòd in Chirographo tantum, quæ gesta sunt, scribi soleant: in Syngrapha etiam contra fidem veritatis pactio scribatur.

Chirographum præterea est, cum duo paciscentes duas scripturas sub eadem forma verborum inter se conficiunt, & mutuò sibi tradunt. Item est instrumentum, seu illa litera, in qua debitor confitetur, se esse obligatum creditori, *L. bonis ff. de priv. cred. & L. Servum filii. §. eum qui, ff. de leg. 1.* dicitur, Chirographum *inane*, cum id, quòd debitum, persolutum, *L. 18. ff. de solut.*

Ab hoc nomine fit *Chirographarius*. Unde Chirographarius creditor est, qui sibi Chirographo cavit, *L. 38. §. 1. ff. de privil. credit.* opponitur autem iis, qui hypothecarii dicuntur, *L. cum tibi 10. C. qui pot. in pag.* Chirographarius debitor est, qui sua manu cautionem creditori dedit. *L. pen. C. de novat.* Chirographaria pecunia est, quæ sine pigmore per Chirographum solum debetur *tit. Cod. etiam ob chirogr. pecun. Creditoria*, id est, Chirographaria, *L. in bonis, ff. de priv. cred.*

Quartò, *Apocha*, quæ latine *receptio* 1784. dicitur, schedula est, qua fatemur nobis de pecunia esse satisfactum: Vulgo *quitantiam* vocant; illud enim creditor dat debitori, cum ab illo pecunias numeratas, aut rem, quam illi debebat, recepit; Ulpian. *L. si acceptò latum, ff. de acceptil.* Inter acceptilationem, & Apocham hoc interest: quòd *acceptilatione* omnimodò liberatio contingat, licet pecunia soluta non sit: apochâ non aliâs, quàm si pecunia soluta sit. Ex quibus constat, latius patere acceptilationem, quàm Apocham; sic enim definitur *l. 1. eodem tit. Acceptilatio* est liberatio per mutuam interrogationem, qua utriusq; contingit ab eodem nexu absolutio.

Aliud simile apochæ instrumentum est *Antapocha*, vel *Antipocha*, vel *Antepocha*, & dupliciter exponitur: nam ab Abon. in *Sum. de fide instrum. vers. de antipochis*, dicitur Chirographum, quòd facit debitor creditori, in quo confitetur, se solvisse tantum nomine usurarum, vel pensionis: & datur creditori, in ipsius securitatem, ne debitor aliquando possit probare, se *possedisse nomine proprio*, & sic velit obtinere Dominium titulo præscriptionis, *L. plures, C. de fide instrum.* Dicunt alii *Antapocham* esse scripturam, quam facit debitor, obligando se, & in qua fatetur se debere. Ex quibus patet discrimen inter utramque scripturam; nam *Apocha* est *de receptis*, & fit à creditore, quâ fatetur sibi à debitore solutum; at *antapocha* est *de solutis*, & fit à debitore confitente se solvisse pensionem, *L. qui tabulas, §. Apocha, ff. de fur. his præmissis* :

Ad quæstionem propositam Resp. 1785. secluso moderno loquendi modo (juxta quem *instrumentum* accipitur solum pro instrumento publico) & attento jure scripto, nomine *instrumenti* in statutis venire scripturam privatam, eam saltem, quæ *Authentica* est, & fidem facit; sic Haunold, *tom. 5. de jure, & just. tr. 4. n. 361.* Rationem sumunt ex *c. Scripta 2. h. t.* ubi dicitur: *Scripta Authentica: Si testes inscripti decesserint (nisi per manum publicam facta fuerint ita, quòd appareant publica, aut authentica*

ticum sigillum habuerint, per quod possint probari) non videntur nobis alicujus firmitatis robur habere. Nam ex hoc textu communiter deducunt Authores, scripturam privatam, quantumvis non sit scriptura publica; æquivalere tamen illi quoad fidem faciendam, si *authentica* sit; adeoque meritò venire *instrumenti* nomine, etiam strictè sumpti, si attendatur rubrica hujus tituli, & jus scriptum; adeoque etiam in statutis, ut si quod esset de solvendis gabelis ratione instrumentorum. Quando autem censi debet *authenticum*, seu fidem faciens? constabit à n. 1789.

§. 3.

An scriptura, asservata in Archivo publico, veniat nomine instrumenti publici?

1786. **R**esp. si instrumentum publicum sumatur strictè pro scriptura, quæ cum solennitatibus (de quibus à n. 1789.) confecta est, non quamlibet scripturam in archivo publico asservatam, esse instrumentum publicum; plures enim scripturæ inibi asservantur, quæ nec manu Notarii publici, nec cum aliis solennitatibus juris, confectæ sunt: si autem sumatur pro scriptura, quæ non minus, ac scriptura, solenniter confecta, fidem plenam faciat, affirmandum esse, quòd sit scriptura publica, faciens testimonium publicum, ut colligitur ex Authent. *Ad hæc, C. de fide instrument. ibi: Ad hæc ex his literis, quibus adversarius tuus nititur, & profert, rectè petis examinationem fieri. Item & charta, que profertur ex Archivo publico, testimonium publicum habet. V. dicenda à n. 1856.* quibus positis:

1787. Notand. ex Everardo *de fide instrumentorum c. 2. instrumentum publicum, scripturam publicam, & scripturam authenticam, in rigor differre.* Cum enim scriptura esse possit alia solenniter confecta manu Notarii, alia non, quantumvis hæc asservetur in Archivo publico; illa utique in hoc differet ab ista; at illa propriè est instrumentum publicum, acceptum in rigore instrumenti strictè sumpti, ergo instrumentum publicum strictè sumptum differt à scriptura publica, seu scriptura faciente publicum testimo-

nium, carente qualitate, confectiois à Tabellione; & quoniam scriptura esse potest *authentica*, seu quod idem est, *originalis* (ut notat Pirhing *b. t. n. 4.*) quin asservetur in Archivo publico, etiam scriptura publica hoc titulo differet ab illa. Cæterum instrumentum Authenticum in genere definit Wagnereck *b. t. in Rubric. Not. 5.* quod per se fidem facit, sive ex appositione sigilli authenticici; sive alio modo ita, quod ad sui validitatem non requirat aliud adminiculum. Nam *Authenticum* idem videtur, ac *ex se auctoritatem habens.*

Dices: scriptura rationem *publici* solum habet ab eo, quòd confecta sit à persona publica, ad eam conficiendam habente auctoritatem; sed hoc non habet scriptura ex eo præcisè, quòd asservetur in *Archivo publico*; ut tenet Panormitanus apud Haunold. *tom. 5. de jure, & justit. tr. 4. n. 362.* negans scripturam asservatam in Archivo publico esse instrumentum publicum, aut scripturam publicam; ergo scriptura ex eo præcisè, quòd asservetur in Archivo publico non habet rationem *publici*, seu non est scriptura publica. Resp. *publicitatem* instrumenti, vel scripturæ, quoad usum termini in hac materia, pendere à dispositione, & usu juris; & considerari posse vel formaliter, vel virtualiter, seu in ordine ad vim, & effectum legitimæ probationis in iudicio, quo posito:

Resp. N. ma. Nam ex communi DD. ut notat Haunoldus *cit. n. 362.* scripturam publicam facit, non tantum hæc qualitas, quòd sit scripta à persona publica; sed etiam ista, quòd asservetur in loco publico; sed Archivum publicum est locus publicus; ergo non tantum scriptura scripta à persona publica, sed etiam asservata in Archivo publico est scriptura publica; & quidem formaliter; quamvis autem non sit formaliter instrumentum publicum, cum careat qualitate scripturæ manu personæ publicæ, à quo formaliter habet rationem *instrumenti* præcisè sumpti: est tamen *virtualiter*, nimirum quoad effectum, & vim probationis legitimæ in iudicio. Un-

Unde, quando *L. 20. C. h. t.* dicitur: *comparationes literarum ex chirographis fieri, & aliis instrumentis, que non sunt publicè confecta*, solum colligitur, ejusmodi comparationes, & transumpta, quæ non sunt publicè confecta, non esse formaliter *instrumenta publica*; cum quo stat esse scripturas *publicas*, si afferentur in Archivo publico.

ARTICULUS II.

De requisitis ad valorem instrumenti publici à persona publica confecti.

1789. CUM instrumenta publica plenam fidem faciant, ut dicemus à n. 1818. extra dubium est, plura requiri non tantum in ipso scripto, seu scriptura confecta, sed etiam ex parte illam conficientis; cujus ratio ex eo sumitur; quia quod unius hominis scripturæ (quæ est quasi testis mortuus, & inanimatus) plena fides adhibeatur, etiam in præjudicium Tertii, sine alia viva voce, & adminiculo, est valde exorbitans à jure communi; cum ejusmodi fides, nec scripturæ, aut sigillo alicujus Magistratus haberi soleat, ut dicitur *c. post cessionem 7. de probat.* ubi dicitur literis Judicis ordinarii (v. g. Episcopi) credendum esse sic, ut illi standum sit donec contrarium ostendatur, sed in quæstione non cedente in præjudicium alterius; de hac enim ibi nihil definitum est; cum quæstio mota duntaxat fuerit, an *W.* communicatus fuerit? dum procuratoris officium assumpsit: cum, inquam, hoc valde exorbitans sit; omnino necessarium fuit, ut, cum tales scripturæ conficiuntur, tam in ipso instrumento confecto, quam etiam in Conficiente plura exigerent ad ejus valorem, ut gravia aliorum præjudicia, contra quos, vel à quibus producuntur, justitiâ naturali id exigente, caverentur; quibus positis:

§. 1.

De requisitis ex parte conficientis instrumentum publicum.

1790. Communis tenet, non à quolibet

Tom. II.

validè confici posse instrumenta publica; sed ad hoc necessariam esse personam publicam, quæ ad id auctoritatem habeat ab eo, eo qui talem ei vim jure concedere potest. Tales porro personæ publicæ sunt Notarii, seu Tabelliones. Nomen *Notarii*, teste Suetonio in *Galba c. 5.* illis olim applicabatur, qui notis quibusdam, & compendiis dictionum, Syllabarum, & literarum aliquid breviter perstringere, non omnibus literis integrum perscribere solebant; in eadem significatione accipitur in *L. Lucius ff. de milit. testam.* ubi hæc habentur: *Titius miles Notario suo testamentum scribendum notis dictavit*; hoc est, *per literarum compendia, seu breviaturas.* Nunc autem dicitur *Notarius*, à notando, & est persona publica, ad quam spectat negotia hominis, publicè, & authenticè in publicam, & authenticam formam redigere. Cæpit hoc munus in Ecclesia à S. Clemente, qui septem Notarios creavit, ac divisit per septem Romæ urbis regiones, à quibus etiam *Regionarii* dicebantur, ut martyrum cruciatus, & mortes describerent. *Dicti à regione*: est autem Regio vicus civitatis. Unde regiones Romæ appellari cæptæ à similitudine illarum regionum, in quas orbis dividitur. Cum verò ab Antero Papa statutum fuerit, ut eorum scripta in *Scriniis* Ecclesiæ servarentur, hinc forte *Scriniarii* appellati sunt, *c. Ad audientiam, de prescript.* ubi gloss. *Prothonotarius*, inquit, est primus, seu princeps Notariorum, habens dignitatem. *Tabellio*, ut notat *Pereyra in Elucidar. n. 507. §. est autem*, est publica persona, sacramento adstricta civitati, rationes, & acta in formam publicam redigens, à principe ad hoc officium deputatus, & confirmatus: & potest sic definiri: *Est persona publica, habens officium scribendi instrumenta super contractibus, vel aliis rebus ad faciendam fidem super eisdem.* Quamvis autem aliqui distinguant

M m m

inter